

بودجه با کسری نزدیک به صفر

بودجه سال آینده به گونه‌ای تدوین شده که کسری آن نزدیک به صفر است و فشاری بر بانک مرکزی وارد نمی‌شود و تورم هم با این روش کنترل خواهد شد. به گزارش خبرنگار ایرنا، علی مدنی‌زاده، وزیر امور اقتصادی و دارایی گفت: کلیات این لایحه در دولت تصویب شده اما موارد مربوط به نرخ خوراک هنوز جمع‌بندی نشده است. خبر خوش بودجه‌ای این است که بودجه با حداقل کسری بسته شده و به شدت با تأکیدات رئیس جمهور که باید دستگاه‌های بودجه‌بگیر و هزینه‌های زائد کاهش یابد، بودجه بسته شده است؛ بسیاری از ساختارها یا جمع می‌شوند یا ادغام که در نتیجه هزینه دولت کاهش می‌یابد در حال حاضر بودجه‌ای که تنظیم شده کسری آن نزدیک به صفر است و فشاری به بانک مرکزی تحمیل نمی‌شود که قدم بزرگی در راستای برنامه کنترل تورم برای سال آینده است. او افزود: دولت طی دو سه هفته گذشته آسیب‌شناسی جدی برای اینکه چه اتفاقاتی پیش آمده، انجام داد، راهکارها جمع‌بندی و در یک مصوبه ۱۷ بندی در ستاد اقتصادی دولت مصوب شد و در دستور کار ۱۷ کارگروه در دولت قرار گرفت.

بازگشت به هاب ترانزیت

تلاش‌مان این است که ایران به هاب ترانزیت برگردد و بتوانیم بگویم هاب لجستیک و ترانزیت هستیم؛ همچنین کریدورها در اولویت کاری وزارت راه و شهرسازی است. به گزارش ایسنا، فرزانه صادق، وزیر راه و شهرسازی گفت: دیپلماسی حمل و نقل و ترانزیت و همچنین دوباره آشتی کردن و اقدام و عملیات در حوزه حمل و نقل با کشورهای همسایه در تمام برنامه‌های کاری وزارت راه و شهرسازی است. تمام تلاش‌مان این است که سنگ‌هایی که در مسیر بخش خصوصی است، برداریم. اگر کار خاصی نمی‌کنیم، حداقل مشکلی هم ایجاد نکنیم. این تسهیلگری در تمام برنامه‌ها وجود دارد. او افزود: ۲ هزار صندلی که در یک هفته گذشته به صنعت هوایی اضافه شد، قراردادهایی که با بخش خصوصی در حوزه ریلی بسته شد، قراردادهایی که در حوزه راه، در حوزه آذاراهی و ریل بسته شد و همچنین بسته‌های سرمایه‌گذاری که دو ماه آینده رونمایی می‌شود، نمونه‌هایی تسهیلگری‌ها است.

تداوم تنش آبی

با وجود بارش‌های خوب اخیر، بخش‌های بزرگی از کشور همچنان در تنش آبی شدید قرار دارند. به گزارش ایرنا، عباس علی‌آبادی، وزیر نیرو با بیان اینکه طرح‌های مدیریت خشکسالی بی‌وقفه ادامه می‌یابد، گفت: کشور در روزهای گذشته با نابهنجاری‌های شدید بارشی مواجه بود که مدیریت وضعیت سدها و زیرساخت‌های آب و برق را با دشواری‌هایی همراه کرد. شدت بارش‌ها در برخی مناطق جنوبی کشور موجب بروز خسارتی از جمله شکستن خطوط انتقال آب و قطع دکل‌های برق شد، اما این مشکلات با پیگیری مستمر و اقدامات سریع وزارت نیرو در کوتاه‌ترین زمان ممکن برطرف شد. او با ابراز نگرانی از پیامدهای احتمالی بارش‌های اخیر، عنوان کرد: یکی از دغدغه‌های جدی ما این است که بارش‌ها منجر به افزایش مصرف آب شود. با وجود بارندگی‌های اخیر، همچنان باید الگوی صحیح مصرف آب حفظ شود، زیرا حتی شرایط نرمال بارشی نیز قادر به جبران کم‌بارشی‌های چندسال گذشته نخواهد بود.

عکس: ایرنا

ارزهای گم شده

منابع صادراتی با خالی‌فروشی ۱۵ نفر از صادرکنندگان بزرگ قفل شد

علی ایوبی

خبرنگار گروه اقتصاد

برنگشتن ارزهای حاصل از صادرات چنان عجیب و زیاد شده که حتی صدای بانک مرکزی که اتفاقاً مهم‌ترین مسئول و منبع تأمین ارز هست را درآورده است و گویی این بانک با صدای بلند در حال اعتراف است که سیاست‌های ارز ترجیحی و چندنرخ بودن ارز چه بلایی بر سر اقتصاد کشور آورده؛ هر چند بعید است این صدا به محمدرضا فرزین، رئیس بانک مرکزی که در ساختمان بلند خیابان میرداماد نشسته و اوضاع را رصد می‌کند، برسد، چراکه یکی از اختلافات مهم او با وزیر اول اقتصاد دولت مسعود پزشکیان موضوع نزدیک شدن ارز ترجیحی با ارز بازار آزاد بود که در نهایت این عبدالناصر همتی بود که با استیضاح کابینه را ترک کرد و فرزین همچنان از دولت قبل بر روی صندلی خود تکیه زده است.

کارت‌های یک‌بار مصرف بازرگانی، اوضاع و بازار تجارت را به هم ریخته است؛ همین روند باعث شد تا معاون ارزی بانک مرکزی روز پنجشنبه عنوان کند: «طبق بررسی‌های انجام‌شده حدود ۹۰۰ کارت بازرگانی اجاره‌ای ثبت شده است که بیش از ۱۵ میلیارد دلار ارز را به چرخه رسمی برنگردانده‌اند.»

به گفته علیرضا گنج‌پژزاده، از بین این ۹۰۰ کارت، ۱۵ نفر ۶ میلیارد دلار ارز را برنگردانده‌اند که تعداد و رقم عجیبی است. همچنین معاون ارزی بانک مرکزی گفت آدرس بیشتر این ۱۵ نفر، در روستاهای دورافتاده و شهرهای مرزی ثبت شده است. چندی پیش نیز معاون سازمان توسعه تجارت گفت که برخی افراد برای اینکه ارز را برنگردانند، از کارت‌هایی به نام افراد بی‌بضاعت استفاده می‌کنند و پس از پایان مهلت اعتبار، کارت را دور می‌اندازند.

رقم برنگشته به بانک مرکزی به اندازه کل ارز ترجیحی ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومانی است که دولت در بودجه امسال برای کالاهای ضروری مردم اختصاص داده بود. آن طور که بانک مرکزی اعلام کرده در سال ۱۴۰۳، نزدیک به ۱۸ میلیارد دلار ارز برگشت داده نشد.

اما این همه ماجرا نیست؛ محمدمهدی نهاوندی، عضو هیئت‌مدیره واردکنندگان نهاده‌های دام و طیور ایران در گفت‌وگو با ایلنا، موضوع خاصی را مطرح کرد و گفت علت کمبود ارز این است که تراستی‌ها و صرافی‌های آمینی که از سوی دولت و بانک مرکزی انتخاب شدند، نفت را فروخته اما پول آن را تحویل نداده‌اند.

او به فساد «خالی‌خوانی» اشاره کرد و عنوان کرد: «برخی از شرکت‌های تراستی‌فروش محموله‌های نفتی و صرافی‌های آمین با این ترند که ارز حاصل از فروش نفت را در ظاهر وصول کرده‌اند اما در عمل هیچ پولی را به کشور بازنگردانند.»

نهاوندی گفت: «این فساد به نحوه نظارت وزارت نفت و بانک مرکزی بر کارگزارانی که خودشان انتخاب کردند، برمی‌گردد. تا همین چند ماه پیش، این نظارت و حساب‌کشی از قدرت و اثربخشی بالاتری برخوردار بود اما در چند ماه اخیر تغییراتی ایجاد شده که این نظارت‌ها هم کم‌رنگ‌تر شده و شرکت‌های تراستی و صرافی‌ها، خود را ملزم به پاسخ‌گویی برای تحویل ارز حاصل از فروش نفت نمی‌دانند و می‌گویند به دلیل تحریم‌ها نمی‌توانیم پول نفت را به کشور برگردانیم.»

جالب آنکه به گفته نهاوندی سایر تراستی‌ها و صرافی‌ها در همین تحریم‌ها نیز پول نفت را تحویل می‌دهند. او گفت که صرافی‌های متخلف اسناد فیک جعلی به بانک مرکزی و وزارت نفت ارائه داده‌اند و آنها پس از دو هفته متوجه می‌شوند که این نقل و انتقالات واقعی نبوده و ارزی برنگشته است و تراستی‌ها و صرافی‌ها نیز بابت این فساد پاسخگو نیستند. این عضو هیئت‌مدیره واردکنندگان نهاده‌های دام و طیور مدعی شده اسنادی در اختیار دارد که این فساد را ثابت و تأیید می‌کند. وزیر نفت و رئیس بانک مرکزی باید در قبال این فساد توضیح دهند. در این میان این پرسش مطرح است که از صرافی‌ها تضمین‌های کافی برای برگشت ارز حاصل از فروش محموله‌های نفتی گرفته شده است؟

۲ میلیارد دلار کمتر از پارسال

اما نباید همه کمبود ارز را به گردن کارت بازرگانی و یا صرافی‌ها انداخت و فعال شدن مکانیسم ماشه نیز در کمبود ارز بی‌تأثیر نبوده است. بانک مرکزی آماری

را منتشر کرده که براساس آن میزان تأمین ارز واردات امسال در بازه زمانی نسبت به سال گذشته، با کاهشی بیش از دو میلیارد دلار همراه بوده است. طبق این آمار از ابتدای سال ۱۴۰۳ تا تاریخ ۲۳ آبان ۱۴۰۳ نزدیک به ۴۴ میلیارد دلار (۴۳ میلیارد و ۹۵۱ میلیون دلار) ارز برای واردات کالاهای اساسی، دارو، کالاهای تجاری و بازرگانی و خدمات تأمین شده بود، اما از ابتدای سال ۱۴۰۴ تا ۲۵ آذر ۱۴۰۴ (۳۲ روز بیشتر از بازه زمانی سال قبل) میزان تأمین ارز بانک مرکزی کاهش یافته است.

▼ بانک مرکزی اقتصاد را به فضای سیاه برد

برای آنکه بدانیم بانک مرکزی درعدم بازگشت ارز به کشور چقدر مقصر است به سراغ علیرضا عباسی، کارشناس ارز رفتیم. او در گفت‌وگو با «هم‌میهن» در پاسخ به این پرسش که این بانک چقدر در این ماجرا مقصر است و تأثیر مخرب این روند بر اقتصاد چه میزان است؟ گفت: «تقریباً در هفت سال گذشته و بعد از خروج آمریکا از برجام، نظام ارزی ایران دچار آشفتگی احساسی شد و کلاً مسیر انحرافی را در مدیریت بازار طی کرده است. اشتباه بزرگ بانک مرکزی در سال‌های گذشته، تمرکز بر نظام تقاضای ارزی و مدیریت تقاضای ارزی بود. تمام تلاش‌های بانک مرکزی منجر به توزیع ارز، ایجاد نظام چندنرخ ارز و سرکوب تقاضا و مدیریت و تنظیم بازار ارز در اقتصاد داخلی بوده و اینها مسائل و مشکلات بی‌شماری مانند رانت و فسادهای گسترده را در اقتصاد کشور و نظام بوروکراسی و سازمان‌ها و نهادهای درگیر در حوزه تخصیص ارز ایجاد کرده است و منابع خبری گوناگون نیز این موضوع را تأیید کرده‌اند.»

او عنوان کرد: «اما اشتباه بزرگ بانک مرکزی غفلت از نظام عرضه و تأمین و تقویت منابع ارزی است. بانک مرکزی آگاهانه یا ناآگاهانه اقدام به سرکوب عرضه ارز از طریق ایجاد محدودیت‌های صادراتی، ایجاد پیمان‌سپاری ارزی، ایجاد نظام دونرخ ارز در تالارهای اول و دوم و کاهش انگیزه‌های صادراتی شد که منجر به تضعیف جریان قدرتمند ورود ارز به بازارهای داخلی شد و در نهایت منجر به تضعیف منابع ارزی بانک مرکزی و جهش‌های گسترده ارزی شده که پایانی نیز برای آن نمی‌توان متصور بود.»

عباسی افزود: «بانک مرکزی در ابتدا باید سیاست‌های خود را در حوزه افزایش درآمدهای ارزی به کلی اصلاح کند. در حال حاضر این بانک، به جای اینکه به صادرکنندگان که منابع ارزی کشور را تقویت می‌کنند پاداش دهد، آنها را با ایجاد سیاست‌های قیمتگذاری دستوری ارزی و فروش زیرقیمت بازار آزاد، تنبیه می‌کند و با فروش ارز ارزان به واردکنندگان، تحت عنوانی چون ارز ترجیحی، ارز یارانه‌ای، ارز نیمایی، ارز تالار اول و تالار دوم و نرخ‌های گوناگونی که ایجاد کرده، به نظام واردات کشور آسیب می‌زند. در واقع بانک مرکزی به تقاضای ارزی پاداش می‌دهد اما عرضه ارز و تقویت منابع ارزی را تنبیه می‌کند.»

علیرضا عباسی

کارشناس ارز:

بانک مرکزی آگاهانه

یا ناآگاهانه اقدام

به سرکوب عرضه

ارز از طریق ایجاد

محدودیت‌های

صادراتی کرد که منجر

به تضعیف جریان

قدرتمند ورود ارز به

بازارهای داخلی شد

و در نهایت منجر

به تضعیف منابع

ارزی بانک مرکزی و

جهش‌های گسترده

ارزی شده که پایانی

نیز برای آن نمی‌توان

متصور بود